

се уплътваха къмъ главния западенъ входъ на града. Въ този мигъ градътъ оживѣ: главната улица се задръсти съ обезумѣлъ отъ радостъ и възторгъ народъ.

Тукъ трѣбва да отбележа, че сражението, което не трая дълго време, бѣ се свършило само съ една единствена жертва отъ страна на руситѣ. А мютесарифинътъ, който бѣ преживѣлъ освобождението на града, съ съгласието на руситѣ—щомъ имъ се разправило, какъ той е закрилялъ гражданитѣ—и подъ тайна защита, сѣщо тъй се е отправилъ за Шуменъ, за който градъ своевременно билъ изпратилъ семейството си. Главния началникъ на войскитѣ, генералъ Гурко, научилъ за благородното държание на този рѣдъкъ по добротага и интелигентността си турчинъ, заповѣдалъ да бжде почтително изпратенъ, казвайки: „Ние не знаемъ, че той е въ града, иначе би трѣбвало да го пленимъ“.

Посрѣдъ гжсто натрупаното население отъ дветѣ страни на главната улица минаваха освободителитѣ—конни драгуни съ пики, предшествувани отъ музика, знаме и офицери на чело съ генералъ Гурко—единъ срѣдня възрастъ дребенъ съ бакенбарди човѣкъ. Гледката и възторга на освободени и освободители не се подава на описание. „Урата“ бѣше още непознато, затова посрещачитѣ поздравляваха войскитѣ, кой както можеше: едни викаха; „Да живѣятъ освободителитѣ!“, други само викаха нѣщо неразбрано, трети, особено по-старитѣ хора, плачеха, а нѣкои пѣха църковни пѣсни. Видната търновка Анастасия Чавова съ възторгъ пѣеше; „Достойно естъ“... Освободителитѣ, трогнати, протѣгаха рѣце къмъ освободенитѣ, викайки „братушки!“ И тая бѣше първата руска дума, която се поде отъ всички уста. Отъ много страни се захвърляха върху войскитѣ цвѣта и зеленина. А предъ офицеритѣ, движейки се полка на отхранени коне, вървѣше заднишкомъ съ лице къмъ тѣхъ, търновецътъ Сава Пачовъ, поздравлявайки ги съ дълга речъ на френски езикъ.

Предъ конака, дего народътъ бѣ запълнилъ цѣлото пространство, единъ възслабъ съ клинообразна брадичка и очила офицеръ въ черкезка форма започна да държи речъ. Той говорѣше ясно и звучно. Каза се, че той билъ князь Черкасски отъ свитата на генералъ Гурко. Тука търновци научиха втората руска дума, която бѣше славното *ура* и която до късно презъ нощта се носѣше изъ града, когато освободенитѣ угощаваха освободителитѣ съ вино и закуски и се братимѣха съ тѣхъ.

Край великото и тържественото имаше и нѣщо комично и смѣшно, но което тогава не се забелязваше. То се изразяваше